4. איש חסיד היה, על רבי אריה לוין (תרמ"ה-תשכ"ט)

מעשה אבות בניין לבנים

שכבה צעירה

הרציונאל

"ירא שמים אמיתי הוא זה שאינו יכול לישון בלילות מדאגה: מה עשיתי היום כדי להקל סבלו של יהודי מדוכא בייסורים?" (רבי אריה לוין).

"...עתים הייתי רואה את הרב הולך, ולא נכנסתי עמו בדברים, אלא הפטרתי שלום בשפה רפה, כי ידעתי: הוא רץ לברית או רץ ללטף ילד, להחליק ידו על ראשו של תינוק ולברך את אמו, או רץ אל אסיר לעודדו, להזכירו כי הכול בידי שמים וישועת ה' כהרף עין" (הסופר יעקב דוד אברמסקי).

ר' אריה לוין, הצדיק הירושלמי הייתה דמות מופלאה ומיוחדת במינה. כבן עשרים לרדוף היה - צדקה וחסד רדף. כל חייו עסק בגמילות חסדים ללא שיעור ומידה. את תכלית חייו ראה בעזרה לזולת, וידו הייתה תמיד פתוחה לכל מבקש עזרה או עצה. הכנסת האורחים שלו וטוב לבו היו לאגדה. יותר מהכול העריך ר' אריה לוין את התואר "אבי האסירים". בכל תקופות השנה - בימי השלג והקור, בימי הקיץ הלוהטים, בימי שלום ובימי סכנה - הגיע ר' אריה להתפלל עם אסירי המחתרות. הוא אהב אותם כבנים ותמיד הייתה לו מילה טובה בשבילם.

"רבי אריה לא גמל חסד לאיש זה או אחר, הוא גמל חסד עם האדם יציר כפיו של האלוקים, זה ההולך בין העולמות ובידו הצלם האלוקי. כיצד אפשר שלא לגמול חסד בגופו ובממונו עם יצור שצלם אלוקים טבוע בו?" (הסופר דוד זריצקי).

בשיעור זה נכיר בפני התלמידים את דמותו המרוממת של רבי אריה לוין. נספר מעט על מעשי החסד שעשה, בתקווה שנזכה ללכת בדרכו ולהידבק במעשיו.

המטרות

- התלמידים יחוו את גדולתה ואת עוצמתה של מידת החסד כפי שהיא מתגלמת בדמותו של רבי אריה לוין.
- התלמידים ישאפו להיטיב ולגמול חסד.

מבנה השיעור

- פתיחה: רבי אריה לוין איש החסד (מליאה)
- שלב א': מציגים בחסד (מליאה)
- שלב ב': חסד יסובבני (עבודה יחידנית)

- סיכום: גם אני רוצה לגמול חסד (מליאה ועבודה יחידנית)

ההכנות הנדרשות

- יש להכין תמונה של רבי אריה לוין (נספח 1).
- יש להכין תלבושות להצגות בשלב א'. הצגה 1: כובע קסקט וספר שכתובה עליו הקדשה. הצגה 2: כובע שחור וחליפה. הצגה 3: צעיף או מטפחת.
- יש לצלם את הדף "חסד יסובבני" (נספח 2) כמספר תלמידי הכיתה.
- יש לצלם את הסיפורים (נספח 3) כמספר תלמידי הכיתה.

מהלך השיעור

פתיחה: **רבי אריה לוין איש החסד** (מליאה)

- נתלה על הלוח תמונה של רבי אריה לוין (נספח 1).
- נשאל את התלמידים: האם אתם מכירים את הדמות הזאת?
- נספר כי זהו רבי אריה לוין, איש צדיק מאוד שחי בירושלים לפני כ-40 שנה.
- נספר מעט על רבי אריה לוין: רבי אריה לוין היה מיוחד במינו במידת החסד והנתינה שלו. הייתה לו אהבה עצומה לכל יהודי. כל יהודי היה חשוב בעיניו כאילו היה בנו. הוא דאג לחולים ולנדכאים, הכניס אורחים ועשה הרבה מאוד מעשים טובים כל ימי חייו. תמיד ראו אותו רץ וממהר לקיים איזו מצווה, לשמח ולעודד. כל החיים שלו סבבו סביב החסד והנתינה. לרבי אריה לא היה הרבה כסף או בית מרווח, כל חייו חי בדוחק ובצניעות. אך גם עם כל הקושי שחווה, תמיד הקפיד לגמול חסד עם הבריות.
- נאמר לתלמידים: בשיעור זה נלמד מעט על דמותו המופלאה של רבי אריה והלוואי שנזכה ללמוד ממעשיו.

שלב א': מציגים בחסד (מליאה)

- נשאל: אילו מעשי חסד אתם מכירים?
- נכתוב את תשובות התלמידים על הלוח. נתמקד בהכנסת אורחים, ביקור חולים, נתינת צדקה, הבאת שמחה לעניים, עידוד וניחום.
- נוציא מתוך שקית כובע קסקט של נער ונציג את הדמות הבאה על פי סיפור 1 מנספח 3 - "מתנה של חסד".

שלום ילדים, קוראים לי שניאור ואני מוכרח לספר לכם סיפור מאוד מיוחד על רבי אריה.

רבי אריה מלמד בישיבה שאני לומד וכולנו אוהבים אותו מאוד. כשהוא פוגש תלמיד הוא מביט בו בעיניים טובות, מחזיק את ידו החמה ביד התלמיד ומלטף אותה.

יום אחד ראה אותי רבי אריה, ניגש אליי ושאל: "שניאור, עוד מעט מתקרב בר המצווה של שלוימל'ה. מדוע לא הבאתם לי את הספר שקניתם לו במתנה כדי שאכתוב לו הקדשה?"

מה זאת הקדשה אתם שואלים? הקדשה של רבי אריה זה משהו מיוחד מאוד, המתנה לא שווה כלום בלי הקדשה של ר' אריה. הקדשה זו ברכה שכותבים בדף הראשון שבתחילת הספר (נוציא מהתיק ספר שכתובה בו הקדשה ונראה לתלמידים).

"אף אחד מהתלמידים לא רוצה לשלם כסף ולקנות מתנה לשלוימל'ה", עניתי, "שלוימל'ה אף פעם לא שילם כסף עבור מתנות של ילדים אחרים".

כששמע זאת רבי אריה נבהל ואמר: "שלוימל'ה גדל במשפחה ענייה מאוד, איך אפשר לצער ילד עני ביום בר המצווה שלו?"

רוץ שניאור לביתי ובקש מהרבנית שתוריד מהמדף חמישה חומשי תורה, מהר והבא אותם אליי".

רצתי מהר (אפשר להדגים ולרוץ מצד אחד של הכיתה לצד השני).

הגעתי מתנשף לביתו של רבי אריה וביקשתי מהרבנית את הספרים.

אחר כך רצתי חזרה לרבי אריה שמח ומרוצה שעשיתי שליחותי.

רבי אריה בחן את הספרים ואמר: "אוי לא, לא לאלו התכוונתי. לך אמור לרבנית שתיתן לך את חמשת חומשי התורה החדשים שקיבל בני, חיים יעקב, לבר המצווה שלו. אין נותנים מתנה מספרים משומשים".

רצתי שוב לביתו של רבי אריה ועשיתי כפי שביקש.

שמח רבי אריה וכתב הקדשה נאה על הספרים. כשסיים הביט בי ואמר: "כמה צער היה לשלוימל'ה אילו לא היה מקבל מתנה כמו יתר חבריו. וכי הוא אשם שאין להוריו כסף? צריך לעשות הכול כדי למנוע צער מבני עניים".

- נשאל: איזו מצווה למדנו מרבי אריה מתוך המצוות שכתובות על הלוח? (ת: לשמח עניים).
- נסמן את המצווה בצבע.
- נוציא כובע שחור וחליפה של איש ונציג את הדמות הבאה (מתוך סיפור 2 בנספח 3 - "עד היכן מגיעה מידת הכנסת האורחים של רבי אריה"):

שלום ילדים, אני מוכרח לספר לכם בזכות מי אני חי ומדבר איתכם עכשיו. ניחשתם נכון - בזכות רבי אריה.

באתי מארץ רחוקה לארץ ישראל, ארץ הקודש. רבי אריה היה תלמיד של אבי ורציתי לבקר אותו ולקבל ממנו קצת עזרה כדי להצליח להסתדר בארץ.

אך אבוי, צרה גדולה נפלה עליי, חליתי בדרך במחלה קשה מאוד, מחלה מדבקת בשם "טיפוס". אף אחד לא הכיר אותי ולא רצה לטפל בי. האנשים פחדו להידבק במחלתי.

ישנתי ברחוב על הספסל, משתעל וסובל מכאבים עזים.

בסוף משהו ריחם עליי והעלה אותי על העגלה שלו. הגעתי לבית של רבי אריה ודפקתי על הדלת. רבי אריה הכניס אותי במאור פנים לביתו אפילו שלא הכירני. כל כך חולה הייתי שמיד התעלפתי. רבי אריה ואשתו העירו אותי וטיפלו בי. רבי אריה ראה שאני חולה מאוד ומיהר לבית חולים לבקש שיסכימו לטפל בי. אחר כך הוא חזר עם תרופות בשבילי. הוא נתן לי לישון במיטה שלו וכל הלילה ישב לידי, האכיל אותי, השקה אותי ודאג לי. בבוקר לקח אותי רבי אריה לבית החולים, ביקר אותי ודאג לי עד שהבראתי.

פעם שאלתי אותו: "רבי אריה, איך לא פחדת להידבק במחלה"? והוא ענה: "ה' שומר על מי שמקיים מצוות. שליחי מצווה אינם ניזוקים".

- נשאל: איזו מצווה למדנו מרבי אריה מתוך המצוות שכתובות על הלוח? (ת: הכנסת אורחים).
- נסמן את המצווה בצבע שונה.
- נוציא מתוך השקית צעיף או מטפחת ונציג את הדמות הבאה (מתוך סיפור 3 בנספח 3 - "מדוע מכר רבי אריה ספר יקר שאהב"):

שלום ילדים, אני רוצה לספר לכם סיפור נפלא שקרה לי עם רבי אריה.

הסיפור קרה בזמן מלחמת העולם הראשונה כשהיה בארץ רעב – מחסור באוכל.

בעלי שמואל היה בחוץ לארץ. הוא אמר לי שישלח לי משם כסף עם שליח כדי לקנות אוכל, אבל הכסף לא הגיע אליי. השליח לקח את הכסף לעצמו, ואני והילדים נשארנו חסרי כל.

והנה יום הכיפורים מתקרב ואין לי בבית אוכל בשבילי ובשביל ילדיי לסעודה מפסקת, סעודה גדולה שאוכלים לפני הצום, לא ידעתי מאין יבוא עזרי.

לפתע דפיקה על הדלת. רבי אריה בא לבקר. הוא ישב קצת ומיד הלך לו.

לאן הלך אתם שואלים? את זה הבנתי מאוחר יותר.

רבי אריה ראה שאין בביתי דבר לאכול. הוא מיהר לביתו והוציא ספר יקר ונדיר מהארון. ספר נדיר זה ספר שאי אפשר למצוא עוד כמותו.

ומה עשה בספר? הלך למנדל שאהב והעריך ספרים נדירים והיה מוכן לקנות אותם בכסף רב.

שילם מנדל לרבי אריה בעין יפה, ורבי אריה רץ חזרה לביתי, הביא לי את הכסף, בירך אותי בגמר חתימה טובה והלך.

אתם יודעים ילדים, רבי אריה נדמה לי כמו מלאך משמים שה' שלח אליי לעזרה.

מיד יצאתי וקניתי את כל צורכי הסעודה: בשר ודגים, פירות וירקות.

ורבי אריה - האם הצטער על הספר שאהב? לא ולא, רבי אריה היה מאושר שזכה לקיים מצווה גדולה לפני היום הקדוש, יום הכיפורים.

- נשאל: איזו מצווה למדנו מרבי אריה מתוך המצוות שכתובות על הלוח? (ת: נתינת צדקה).
- נסמן את המצווה בצבע שונה.
- נאמר: את הסיפור על לבקר חולים ואת הסיפור על לעודד ולנחם תקראו בעצמכם.

שלב ב': חסד יסובבני (עבודה יחידנית)

- נחלק לכל תלמיד דף "חסד יסובבני" (נספח 2) וסיפורים (נספח 3).
- נבקש מהתלמידים לגזור את הסיפורים ולהדביק במקום המתאים.

(שלושה מבין חמשת הסיפורים מוכרים לילדים כבר משלב א' ונדרש מהם בעיקר להתאימם)

סיכום: גם אני רוצה לגמול חסד (מליאה + עבודה יחידנית)

- נאמר: בשיעור זה ראינו מעט ממעשי החסד הרבים שעשה רבי אריה. הידעתם שרבי אריה גם גידל יתומים (מי שאין לו הורים) בביתו הקטן? דאג להם וכשגדלו חיתן אותם?

  הידעתם שלרבי אריה היו באים כל הזמן אנשים לקבל ברכה וייעוץ? מעולם לא הסכים לקבל כסף עבור הטרחה שטרח. היו בני זוג שלא הסתדרו ולא חיו בשלום, ורבי אריה דיבר על לבם והשלים ביניהם. רבי אריה היה אחד הצדיקים הגדולים והעיקר אצלו היה לעשות חסד.
- נסב את תשומת הלב לריבוע שבמרכז המעגל בנספח 2.
- נאמר לתלמידים: גאולה כהן, אחת מאסירות המחתרת (כדאי להסביר כמה מילים על כך אף על פי שהדברים מופיעים בסיפור 5), אמרה פעם שיש הרבה צדיקים שעושים מעשים טובים, אבל רבי אריה עשה אותנו לטובים. נשאל: למה התכוונה גאולה כהן בדבריה?
- נסביר: כששומעים סיפורים על אדם כל כך צדיק זה עושה לנו חשק להתנהג כמותו, להיות טובים כמוהו. גם ילדים יכולים לגמול חסדים עם החברים, האחים וההורים. גם אנחנו יכולים לבקר חולים, להכניס אורחים ולעודד ולנחם.
- נבקש לחשוב על מעשה חסד שאני רוצה ויכול לעשות.
- נאפשר לתלמידים למלא את מעשה החסד בריבוע במרכז נספח 2. אפשר להיעזר בהורים.
- נוסיף שיש עוד המון סיפורים על מעשיו הטובים של הרב. בשיעור הזה פגשנו רק חלק קטן מהסיפורים ומי שירצה לשמוע עוד סיפורים יוכל לבקש מההורים להקריא מתוך הספרים "איש צדיק היה" ו"צדיק יסוד עולם" מאת הסופר שמחה רז. יש גם ספרי ילדים שנכתבו על ר' אריה לוין: "אריה

ברחובות ירושלים" מאת עדי דוד, "רבי אריה - סיפורי מופת על רבי אריה לוין לילדים ונוער" מאת צ' קרלנשטיין.

- המלצה: במהלך נושא חסד ונתינה לספר כל יום בזמן האוכל סיפור על רבי אריה.

נספח 1: תמונת רבי אריה לווין

נספח 1: תמונת רבי אריה לווין

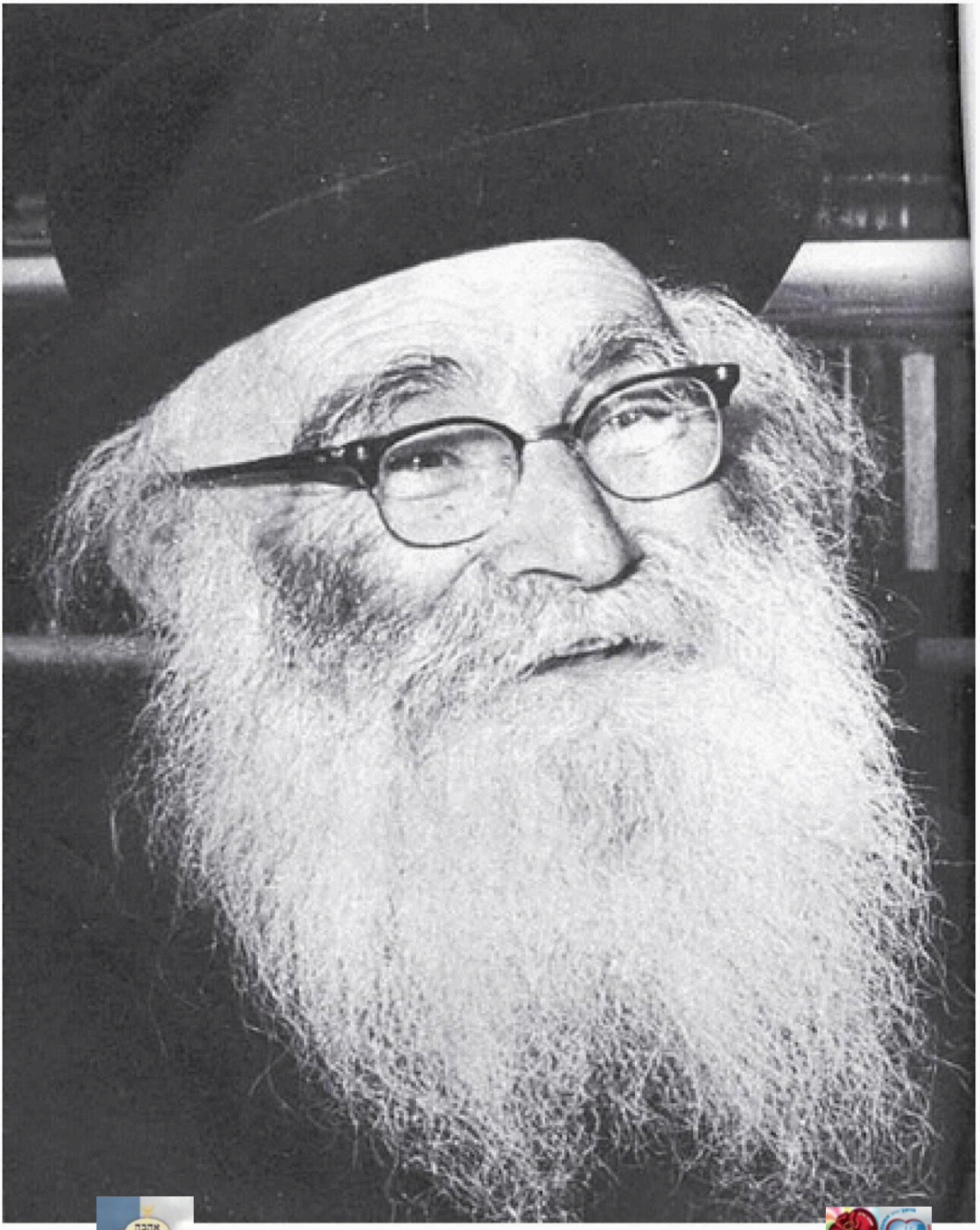

חסד ונתינה | מעשי אבות | איש חסיד היה

נספח 2: איורים לסיפורי החסד

נספח 3: סיפורים

קראו את הסיפור הבא, ואחר כך ענו על השאלות:

"כשהייתי בן שבע, אבי שלח אותי לקנות לחם בחנות הסמוכה לביתנו. כשיצאתי מהבית, ראיתי ילד קטן יושב על המדרכה ובוכה. ניגשתי אליו ושאלתי אותו מה קרה. הוא סיפר לי שהוא איבד את הכסף שאמא שלו נתנה לו כדי לקנות לחם, ועכשיו הוא פוחד לחזור הביתה, כי אמא שלו תכעס עליו. הלכתי לחנות, קניתי לחם, ונתתי לילד את הכסף שלי. הוא שמח מאוד, ואני הלכתי הביתה.

כשחזרתי הביתה, אבי שאל אותי מדוע לקח לי כל כך הרבה זמן לקנות לחם. סיפרתי לו מה קרה, והוא אמר לי שעשיתי מעשה טוב. אמרתי לו שלא עשיתי כלום מיוחד, כי כל אחד היה עושה את אותו הדבר. אבי אמר לי שלא כל אחד היה עושה את זה, ושהוא גאה בי מאוד."

"לֹא", נֶאֱנַח רַבִּי אַרְיֵה, "חָזוֹר לְבֵיתִי וָאֶמֹר לָרַבָּנִית לָתֵת לִי אֶת חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי הַתּוֹרָה הַחֲדָשִׁים שֶׁקִּבֵּל בְּנִי לְבַר הַמִּצְוָה. הַחֲמָשִׁים הָאֵלֶּה שֶׁנָּתַתָּ לִי אֵינָם חֲדָשִׁים וְלֹא יָאָה לָתֵת אוֹתָם כְּמַתָּנָה לְבַר מִצְוָה". חָזַר שְׁנִיאוֹר וְהֵבִיא אֶת הַחֲמָשִׁים הַחֲדָשִׁים.

כָּתַב רַבִּי אַרְיֵה הַקְּדָשָׁה בְּשֵׁם כָּל הַתַּלְמִידִים. וְכָך זָכָה גַּם הַתַּלְמִיד הֶעָנִי לְמַתָּנָה בִּזְכוּת רַבִּי אַרְיֵה.

בִּזְמַן שֶׁכָּתַב רַבִּי אַרְיֵה אֶת הַהַקְדָּשָׁה אָמַר: מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה צַעַר הָיָה מְצַטַעֵר אוֹתוֹ תַּלְמִיד בִּרְאוֹתוֹ כִּי בָּאִים לְשִׁמְחָתוֹ בְּיָדַיִם רֵיקוֹת. צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדֵי לִמְנֹעַ צַעַר מִנַּעַר שֶׁבֶּן עֲנִיִּים הוּא.

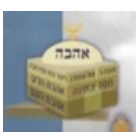

נספח 3: סיפורים

הסיפור של רבי אלעזר

רבי אלעזר היה אדם עשיר מאוד. הוא היה בעל בית גדול ולו הרבה עבדים ושפחות. יום אחד הוא ראה עני אחד שעבר ליד ביתו. העני היה רעב מאוד ולא היה לו כסף לקנות אוכל. רבי אלעזר קרא לעני ואמר לו: "בוא אלי ואתן לך לאכול".

העני נכנס לבית ורבי אלעזר הושיב אותו ליד שולחן ערוך. הוא הביא לו לחם, בשר, יין ופירות. העני אכל ושבע ואמר: "ברוך אתה ה' שנתת לי אוכל". רבי אלעזר ענה: "לא אני נתתי לך, אלא ה' שנתן לי ואני נתתי לך".

כשהעני הלך לדרכו, רבי אלעזר חשב: "אם אני נותן לעני אחד, כמה עוד עניים יש בעולם?" הוא החליט לפתוח את ביתו לכל מי שרעב. הוא בנה חדר גדול ליד ביתו וקרא לו "חדר האורחים". הוא שם בו שולחנות ארוכים ומלא אותם באוכל טוב.

כל יום בבוקר, רבי אלעזר יצא לרחוב וקרא: "כל מי שרעב, בוא אלי!" עניים רבים באו לחדר האורחים ואכלו עד שבעו. רבי אלעזר שמח לראות אותם אוכלים ומתחזקים.

אשתו של רבי אלעזר, רבי אלעזר, לא אהבה את זה. היא אמרה לו: "בעלי, אתה מבזבז את כל הכסף שלנו! מה יהיה לנו כשנזדקן?" רבי אלעזר ענה לה: "אל תדאגי, ה' יברך אותנו. כל מה שנתן לעניים יחזור אלינו פי כמה".

הסיפור של רבי אלעזר

רבי אלעזר היה אדם עשיר מאוד. הוא היה בעל בית גדול ולו הרבה עבדים ושפחות. יום אחד הוא ראה עני אחד שעבר ליד ביתו. העני היה רעב מאוד ולא היה לו כסף לקנות אוכל. רבי אלעזר קרא לעני ואמר לו: "בוא אלי ואתן לך לאכול".

העני נכנס לבית ורבי אלעזר הושיב אותו ליד שולחן ערוך. הוא הביא לו לחם, בשר, יין ופירות. העני אכל ושבע ואמר: "ברוך אתה ה' שנתת לי אוכל". רבי אלעזר ענה: "לא אני נתתי לך, אלא ה' שנתן לי ואני נתתי לך".

כשהעני הלך לדרכו, רבי אלעזר חשב: "אם אני נותן לעני אחד, כמה עוד עניים יש בעולם?" הוא החליט לפתוח את ביתו לכל מי שרעב. הוא בנה חדר גדול ליד ביתו וקרא לו "חדר האורחים". הוא שם בו שולחנות ארוכים ומלא אותם באוכל טוב.

כל יום בבוקר, רבי אלעזר יצא לרחוב וקרא: "כל מי שרעב, בוא אלי!" עניים רבים באו לחדר האורחים ואכלו עד שבעו. רבי אלעזר שמח לראות אותם אוכלים ומתחזקים.

אשתו של רבי אלעזר, רבי אלעזר, לא אהבה את זה. היא אמרה לו: "בעלי, אתה מבזבז את כל הכסף שלנו! מה יהיה לנו כשנזדקן?" רבי אלעזר ענה לה: "אל תדאגי, ה' יברך אותנו. כל מה שנתן לעניים יחזור אלינו פי כמה".

חסד ונתינה

אחריות
נתינה

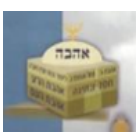
אהבה

נספח 3: סיפורים

הסיפור הקטן של הגדול

רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז'

רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז' (ה' תרל"ו – תשל"ו) היה אחד מגדולי הדור שלפני השואה.
הוא נולד בשנת תרל"ו (1876) בעיר פוניבז', ליתואניה של היום. אביו, רבי יהושע הכהן, היה רב העיר.
הוא למד תורה מילדות, ובגיל צעיר נודע כעילוי. בגיל 18 נשא לאשה את רבקה, בת רבי שמואל מקובנא.
כל חייו הקדיש לתורה ולתלמידים. הוא ייסד ישיבה בפוניבז' ועמד בראשה במשך 40 שנה.
רבי אלעזר מרדכי לא היה רב שאהבו כולם. הוא היה קפדן ודייקן, ולא פחד להגיד את האמת גם כשהיא כואבת.
בשנת תרפ"ט (1929) נסע לארצות הברית כדי לגייס כספים לישיבה. הוא נשאר שם שנתיים.
בזמן מלחמת העולם השנייה ברח עם משפחתו ליפן, ומשם לארצות הברית. הוא נפטר בניו יורק בשנת תשל"ו (1976).
הוא הותיר אחריו ספרים רבים, ובהם פירושים על התורה ועל מסכתות שונות בתלמוד.
רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז' היה דוגמה לאיש תורה, לאיש משפחה ולאיש אמת.

הסיפור הקטן של הגדול

רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז'

רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז' (ה' תרל"ו – תשל"ו) היה אחד מגדולי הדור שלפני השואה.
הוא נולד בשנת תרל"ו (1876) בעיר פוניבז', ליתואניה של היום. אביו, רבי יהושע הכהן, היה רב העיר.
הוא למד תורה מילדות, ובגיל צעיר נודע כעילוי. בגיל 18 נשא לאשה את רבקה, בת רבי שמואל מקובנא.
כל חייו הקדיש לתורה ולתלמידים. הוא ייסד ישיבה בפוניבז' ועמד בראשה במשך 40 שנה.
רבי אלעזר מרדכי לא היה רב שאהבו כולם. הוא היה קפדן ודייקן, ולא פחד להגיד את האמת גם כשהיא כואבת.
בשנת תרפ"ט (1929) נסע לארצות הברית כדי לגייס כספים לישיבה. הוא נשאר שם שנתיים.
בזמן מלחמת העולם השנייה ברח עם משפחתו ליפן, ומשם לארצות הברית. הוא נפטר בניו יורק בשנת תשל"ו (1976).
הוא הותיר אחריו ספרים רבים, ובהם פירושים על התורה ועל מסכתות שונות בתלמוד.
רבי אלעזר מרדכי הכהן מפוניבז' היה דוגמה לאיש תורה, לאיש משפחה ולאיש אמת.

נספח 3: סיפורים

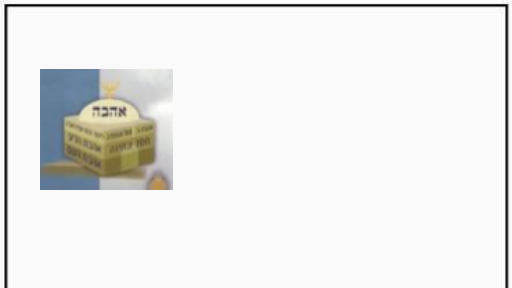

הַבְּרִיטִים לֹא שָׂמְחוּ שֶׁהַיְּהוּדִים בָּאִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהֵם נִלְחֲמוּ וְגֵרְשׁוּ אֶת הָעוֹלִים הַחֲדָשִׁים שֶׁבָּאוּ מֵאֲרָצוֹת רְחוֹקוֹת.

הָיוּ יְהוּדִים גִּבּוֹרִים שֶׁרָצוּ לְגָרֵשׁ אֶת הַבְּרִיטִים וּלְהָקִים מְדִינָה לַיְּהוּדִים.

קָרְאוּ לָהֶם אַנְשֵׁי הַמַּחְתֶּרֶת, כִּי הֵם נִלְחֲמוּ בַּבְּרִיטִים בַּמַּחְתֶּרֶת (בַּסֵּתֶר).

הַבְּרִיטִים נִלְחֲמוּ בְּלוֹחֲמֵי הַמַּחְתֶּרוֹת וּלְצַעֲרָנוּ תָּפְסוּ גַּם חֵלֶק מֵהֶם וְהִכְנִיסוּ לְבֵית הַסֹּהַר.

רַבִּי אַרְיֵה שָׁהָיָה אָז רַב שֶׁל בֵּית הַסֹּהַר רָאָה בָּהֶם גִּבּוֹרִים וְאָהַב אוֹתָם בְּיוֹתֵר.

כָּל שַׁבָּת הָלַךְ מִבֵּיתוֹ לְבֵית הַסֹּהַר לְהִתְפַּלֵּל עִמָּם וּלְנַחֵם אוֹתָם. רַבִּי אַרְיֵה דָּאַג לְכָל מַחְסוֹרָם וְהִתְנַהֵג אֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ הָיוּ בָּנָיו.

הוּא דָּאַג שֶׁלֹּא יִהְיוּ בָּתָּא אֶחָד עִם פּוֹשְׁעִים עֲרָבִים. וְאַף דָּאַג שֶׁהַבְּרִיטִים יָבִיאוּ לָהֶם אֹכֶל כָּשֵׁר.

הוּא מָסַר דְּרִישׁוֹת שָׁלוֹם לִבְנֵי מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם וְהֵבִיא לָהֶם מִכְתָּבִים וַחֲבִילוֹת מֵהַבַּיִת (כִּי רַק לוֹ מֻתָּר הָיָה לְהִכָּנֵס).

רַבִּי אַרְיֵה עוֹדֵד וְנִחֵם אֶת הָאֲסִירִים בְּמִלִּים שֶׁל תִּקְוָה וֶאֱמוּנָה.

